

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY PAKOŚĆ
NA LATA 2019-2021**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	3
I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	7
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	8
III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	9
1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM	9
2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	11
3. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE.....	17
IV. CELE I ZADANIA	23
V. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	32
VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	32
SPIS WYKRESÓW.....	36

WPROWADZENIE

Przemoc w rodzinie jest poważnym, zataczającym coraz szersze kręgi problemem o dużej szkodliwości społecznej, który stanowi jedno z podstawowych zagrożeń dla rodziny i jej członków. Polega na jednorazowym lub powtarzającym się umyślnym działaniu lub zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażającym te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszającym ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodującym szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz wywołującym cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci, nierzadko osoby starsze i niepełnosprawne, czasami mężczyźni. Zjawisko to występuje we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia czy sytuacji materialnej. Przemoc jest demonstracją siły i chęcią przejęcia kontroli nad drugą osobą, powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Dla dzieci doznających lub będących świadkami przemocy jej skutki są nieodwracalne i mogą objawiać się dopiero w życiu dorosłym.

Wyodrębnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Jedną z nich jest przemoc fizyczna, która obejmuje wszelkiego rodzaju bezpośrednie działania z użyciem siły, tj. popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.

Następnym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna, która odznacza się sprawowaniem przez sprawcę kontroli nad ofiarą i przyjmuje formę wyśmiewania poglądów, religii, pochodzenia, narzucania własnych poglądów, karania poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stałą krytykę, wmawiania choroby psychicznej, izolację społeczną (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domagania się posłuszeństwa, ograniczania snu i pożywienia, degradacji werbalnej (wzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowania gróźb itp.

Kolejnym rodzajem przemocy jest przemoc seksualna, która polega na wymuszaniu pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, seksu z osobami trzecimi, sadystycznych form współżycia seksualnego oraz demonstrowaniu zazdrości i krytyce zachowań seksualnych.

Innym rodzajem przemocy jest przemoc ekonomiczna, która obejmuje działania mające na celu całkowite uzależnienie finansowe ofiary od sprawcy, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny. Rodzajem przemocy jest również zaniedbywanie, które wiąże się z niezaspokajaniem podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych, odrzuceniem emocjonalnym.

Przemoc dzieli się również na gorącą, czyli taką, która naładowana jest furią, złością, gniewem, jest pełna ekspresji oraz przemoc chłodną, która stosowana jest bez gniewu, z premedytacją, jest uporządkowana, mogą jej przyświecać pozytywne cele, tj. przekonania, filozofia, wiara itp.

W świetle polskiego prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem, które w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigane z różnych artykułów kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, jest kwalifikowana jako przestępstwo polegające na fizycznym lub psychicznym znęcaniu nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny (art. 207 KK).

Podstawowym aktem prawnym, który określa w Polsce zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc w rodzinie, jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W jej myśl osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie: poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego; interwencji kryzysowej i wsparcia; ochrony przed dalszym krzywdzeniem przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej; zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn

i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie oraz zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania. Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie podejmuje się natomiast środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.

W celu tworzenia warunków skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie Rada Ministrów przyjęła w dniu 29 kwietnia 2014 roku Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, który na szczeblu centralnym i wojewódzkim jest realizowany i monitorowany przez, odpowiednio, Wojewódzkiego i Krajowego Koordynatora Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Program określa szczegółowe cele polegające na:

- zintensyfikowaniu działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększeniu dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zwiększeniu skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- zwiększeniu poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Program wskazuje także na cztery podstawowe obszary oddziaływań wobec różnych grup odbiorców. Są to:

- profilaktyka i edukacja – obszar kierowany do ogółu społeczności,
- ochrona i wsparcie osób doświadczających przemocy – obszar kierowany do ofiar przemocy w rodzinie,
- oddziaływania wobec sprawców przemocy w rodzinie – obszar kierowany do osób stosujących przemoc, jak również do właściwych służb zajmujących się oddziaływaniem na te osoby,
- podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – obszar kierowany do kadr realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Na szczeblu gminnym obejmują one tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m.in.:

- diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- prowadzenie interwencji i poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych,
- współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ofiar przemocy w rodzinie,
- zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2009 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności mieszkań socjalnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Niniejszy program został przygotowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Pakości. Moderatorem prac nad dokumentem było Centrum Wspierania Służb Społecznych w Częstochowie.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia programu.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat oraz diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie w gminie, która została przygotowana w oparciu o dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców oraz analizę ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz mieszkańców, w tym reprezentantów samorządu lokalnego.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując m.in. realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta i szósta część programu zawierają informacje na temat sposobu finansowania dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Obowiązek opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Pakość na lata 2019-2021 wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Program pozostaje w zgodności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pakość na lata 2016-2020 oraz Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o ogłaszany przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej program osłonowy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na treść i realizację Programu mają również wpływ m.in. następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Pakość jest gminą miejsko-wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie inowrocławskim. Zajmuje powierzchnię 86,5 km² i należy do mniejszych gmin w powiecie i w województwie. W jej skład wchodzi miasto Pakość oraz 16 miejscowości wiejskich tworzących 12 sołectw: Dziarnowo, Gorzany-Giebniawęgie, Jankowo, Kościelec, Ludkowo-Mielno-Wojdał, Ludwiniec, Łącko, Radłowo, Rybitwy, Rycerzewo, Rycerzewko i Wielowieś.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina leży na styku Pojezierza Gnieźnieńskiego (w jego części zachodniej) i Równiny Inowrocławskiej (w części wschodniej). Wyraźną granicę obu jednostek wyznacza rzeka Noteć, która przepływa przez jeziora Mielno i Pakoskie.

Na koniec 2018 roku gmina liczyła 9.669 mieszkańców, w tym 4.706 kobiet. W ostatnich latach liczba ludności gminy utrzymuje się na zbliżonym poziomie, widoczny jest natomiast postępujący proces starzenia się mieszkańców. W latach 2015-2017 udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy zwiększył się z 18,1% do 19,5%.

Gmina jest typową gminą o charakterze rolniczym, czemu sprzyjają dobre gleby oraz wysoka kultura rolna. W strukturze upraw dominują zboża, ziemniaki, warzywa gruntowe, uprawy przemysłowe, buraki cukrowe oraz rzepak i rzepik.

Na terenie gminy funkcjonuje 611 podmiotów gospodarczych. Na koniec 2018 roku działalność gospodarcza w gminie prowadzona była przede wszystkim w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw, transport i gospodarka magazynowa oraz przetwórstwo przemysłowe i budownictwo.

Bezrobocie należy do czołowych problemów społecznych w gminie. Mimo stałego zmniejszania się liczby osób bezrobotnych w gminie (z 764 osób w 2015 r. do 484 osób w 2018 r.), udział tych osób w ogóle ludności w wieku produkcyjnym w gminie był dość wysoki i wynosił 9% w 2017 roku.

W ostatnich latach zwiększyła się liczba mieszkań w gminie, przy czym liczba mieszkań socjalnych jest niewielka (9 w latach 2015-2018) i zarazem niewystarczająca do zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy w tym zakresie.

Zdecydowana większość mieszkań w gminie wyposażona jest w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, ustępu spłukiwanego, łazienki i centralnego ogrzewania.

Niedostatecznie rozwinięta jest natomiast sieć gazowa, do której dostęp ma nieco ponad połowa mieszkańców gminy, przy czym są to głównie mieszkańcy miasta.

W gminie znajduje się baza oświatowa, na którą składają się: Przedszkole Miejskie w Pakości, prywatne Przedszkole Hop-Siup w Pakości, Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości, Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu z działającym w jego strukturach przedszkolem, Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Jana Pawła II w Kościelcu.

Działalność kulturalna w gminie ogniskuje się wokół Ośrodka Kultury i Turystyki oraz Biblioteki Publicznej w Pakości. Uprawianiu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie sprzyja infrastruktura sportowa obejmująca m.in.: stadion, 2 komplekсы boisk „Orlik”, boiska piłkarskie i szkolne, sale gimnastyczne i place zabaw.

Opiekę medyczną zapewnia mieszkańcom gminy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus”. Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości, nad bezpieczeństwem publicznym jej mieszkańców czuwa Komisariat Policji w Pakości. Sektor pozarządowy funkcjonujący w gminie obejmuje kilkanaście organizacji.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

1. STOSOWANIE AGRESJI I PRZEMOCY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ SZKOLNĄ ORAZ W ŚRODOWISKU RODZINNYM

Diagnoza zjawiska agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz w środowisku rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowych. Badania te umożliwiły zdiagnozowanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy, pozyskanie informacji na temat podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form pomocy świadczonym uczniom stosującym agresję i przemoc oraz rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej, a także współpracy z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do analizy przedłożono 3 ankiety z następujących placówek: Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości (liczba uczniów: 464), Szkoła Podstawowa

im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości (liczba uczniów: 232) oraz Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu (liczba dzieci i uczniów: 192, w tym 59 dzieci w przedszkolu i 133 uczniów w szkole).

Rozpoznanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy

Dwie z ankietowanych placówek prowadzą rozpoznanie środowiska szkolnego i rodzinnego pod kątem występowania agresji i przemocy; są to: Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości oraz Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu. Środowisko diagnozowane jest głównie poprzez obserwacje, badania ankietowe i ewaluację wewnętrzną. Pomocne są także informacje od wychowawców i instytucji współpracujących.

Badania przeprowadzone w placówkach oświatowych wykazały, że uczniowie dopuszczają się zachowań agresywnych zarówno w formie werbalnej (wulgaryzmy), fizycznej (przepychanki) jak i relacyjnej (wykluczenie). Płaszczyzną dla zachowań przemocowych są często media społecznościowe.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

We wszystkich ankietowanych placówkach podejmowane są różnorodne działania profilaktyczne i wychowawcze zawierające treści dotyczące przeciwdziałania agresji i przemocy. Polegają głównie na pomocy uczniom w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów oraz eksponowaniu i nagradzaniu zachowań pożądanych. Szkoły realizują rekomendowane programy profilaktyczne, np. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Przemoc boli”, „Unplugged” oraz warsztaty dotyczące m.in. przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, a także organizują spotkania z psychologiem i zajęcia edukacyjne dotyczące np. siły emocji.

Formy pomocy dla uczniów stosujących agresję i przemoc oraz rodzin zmagających się z problemem przemocy domowej

Ankietowane placówki rozwinęły i realizują różnorodne formy pomocy zarówno dla uczniów stosujących i doświadczających przemocy, jak i ich rodzin. Są to głównie zajęcia z pedagogiem – zarówno indywidualne, jak i spotkania szkoleniowe, praca z psychologiem lub kierowanie do niego oraz zajęcia edukacyjne rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne

i komunikacji. Szkoły udzielają także rodzicom informacji na temat instytucji świadczących wsparcie osobom dotkniętym i stosującym przemoc.

Współpraca z innymi instytucjami i organizacjami

Wszystkie ankietowane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy. Na pierwszych miejscach wymieniane są: Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Pakości, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu, Komenda Powiatowa Policja w Inowrocławiu i Posterunek Policji w Pakości, Sąd Rejonowy w Inowrocławiu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży w Bydgoszczy.

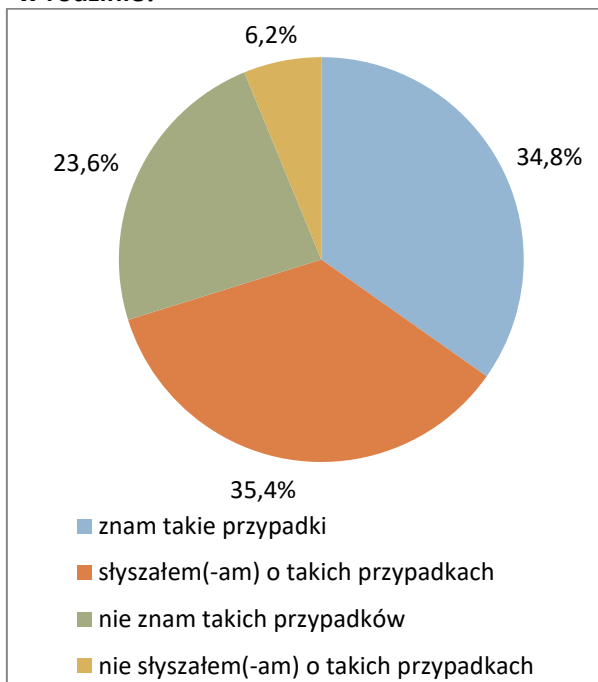
2. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – Burmistrza Pakości, jego Zastępcy, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawicieli jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

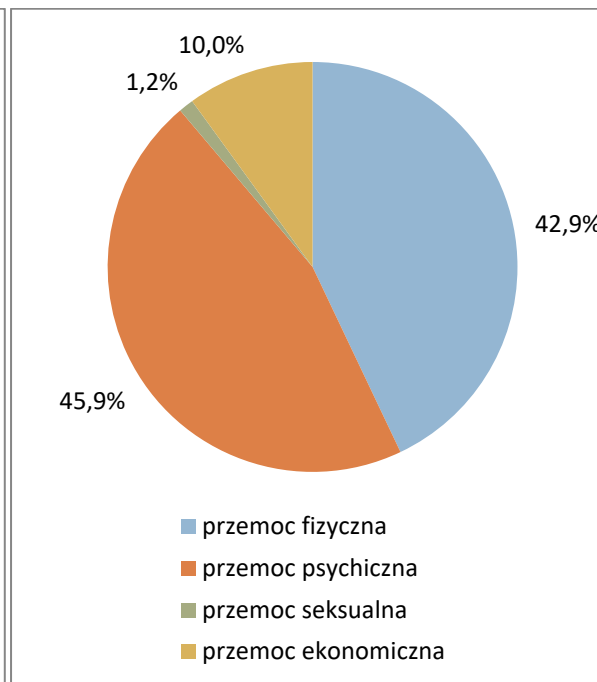
Badania te posłużyły m.in. określeniu skali zjawiska w gminie i form, jakie przybiera, zidentyfikowaniu przyczyn stosowania przemocy, jej ofiar i sprawców, ocenie prowadzonych działań profilaktycznych oraz oferty pomocy świadczonej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a także wskazaniu działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z tym problemem. Do analizy przedłożono w sumie 167 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o znajomość przypadków przemocy w rodzinie oraz o rodzaje przemocy w rodzinie, jakie najczęściej występują w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 1. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?

Wykres 2. Jakie rodzaje przemocy w rodzinie najczęściej występują w gminie?

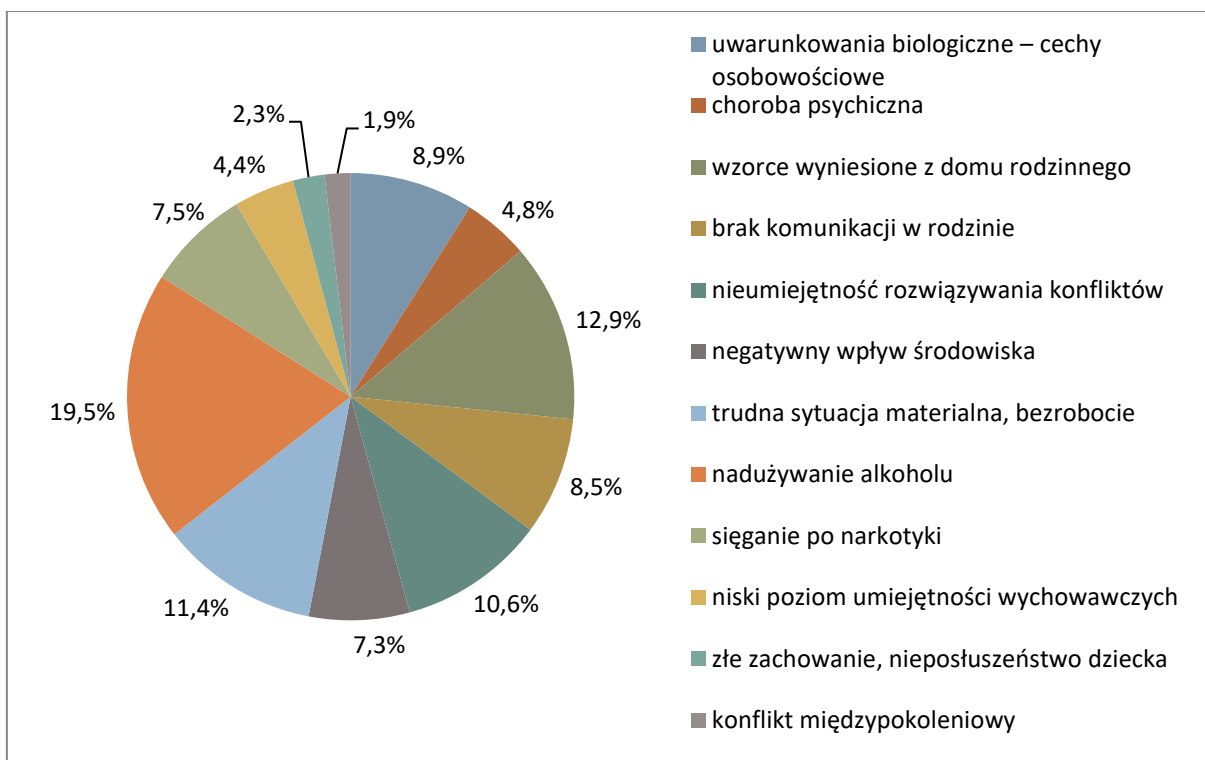

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 70,2%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź je zna. Odmiennego zdania było w sumie 29,8% badanych. W opinii respondentów najczęstszymi formami przemocy są przemoc fizyczna (45,9%) i psychiczna (42,9%).

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie

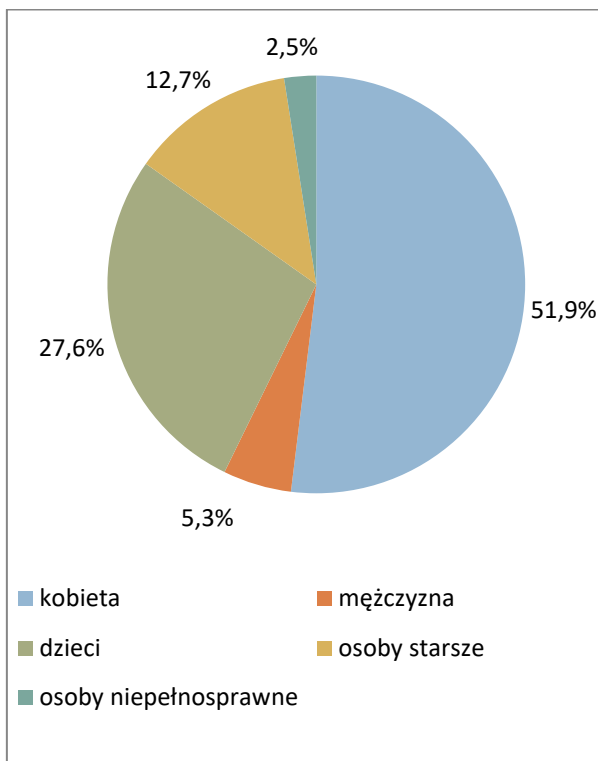

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

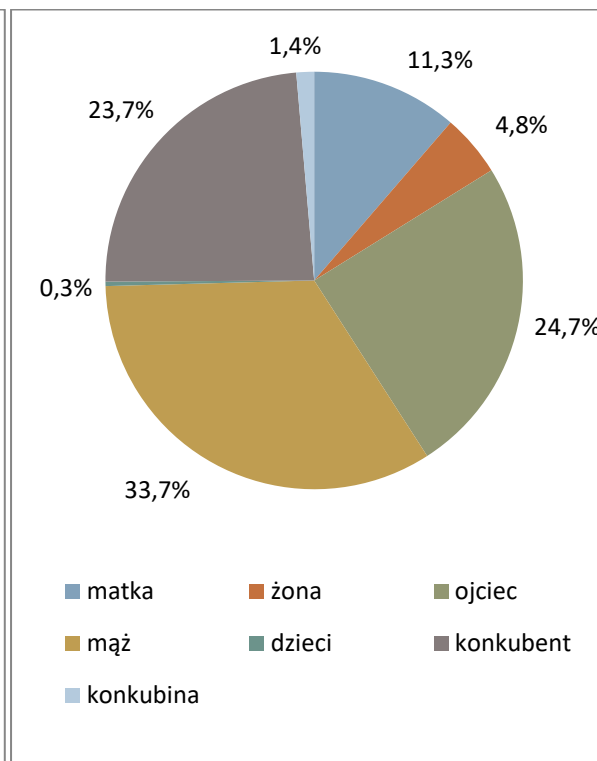
Zdaniem respondentów najczęstszym powodem przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu (19,5%). Wśród innych przyczyn ankietowani wymienili m.in. wzorce wyniesione z domu rodzinnego (12,9%), trudną sytuację materialną i bezrobocie (11,4%), nieumiejętność rozwiązywania konfliktów (10,6%) oraz uwarunkowania biologiczne – cechy osobowościowe (8,9%).

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?

Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

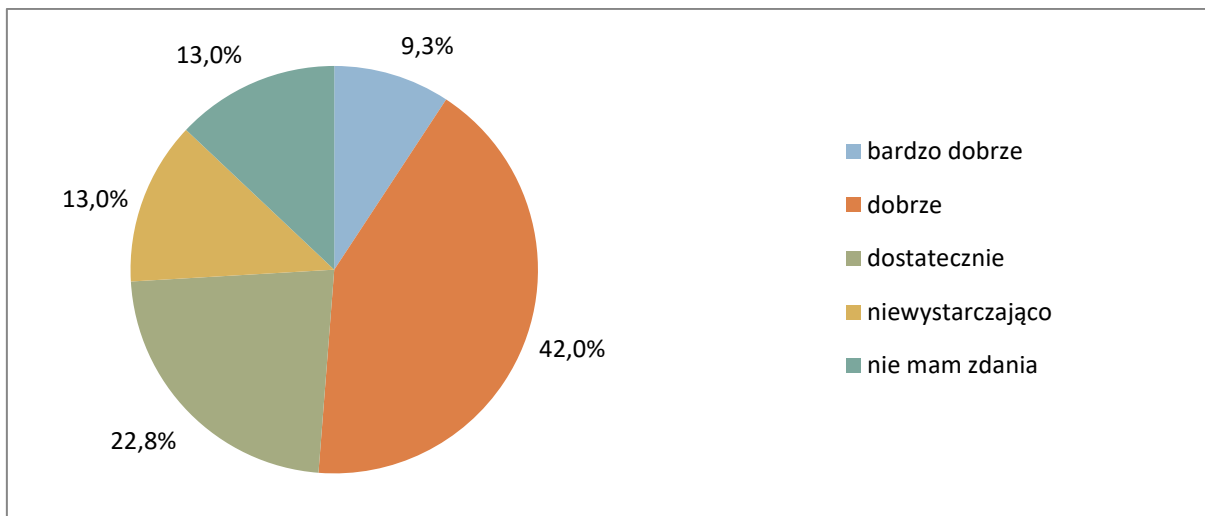

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

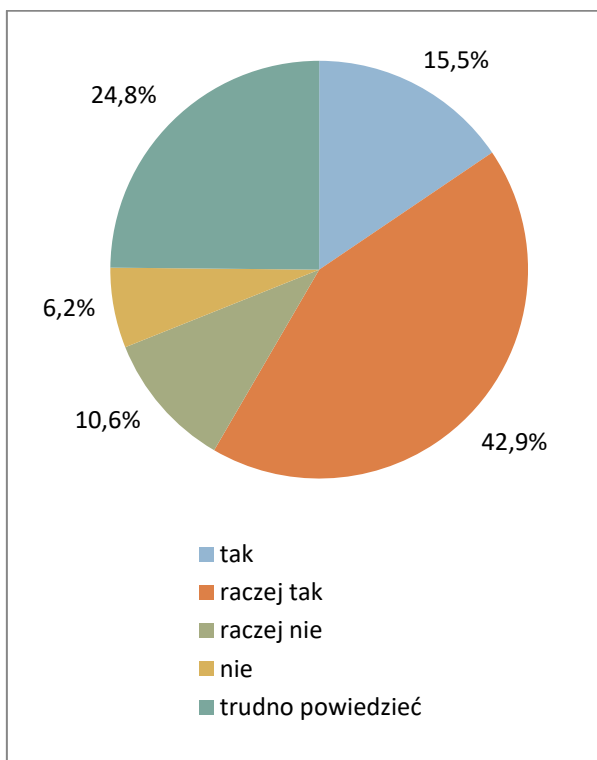
Według największej grupy ankietowanych, najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety (51,9%) i dzieci (27,6%). Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, 33,7% respondentów wskazało, że tą osobą jest mąż, a odpowiednio 24,7 i 23,7% że ojciec lub konkubent. Z danych tych wyłania się modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcami przemocy są zazwyczaj mężczyźni (mężowie, ojcowie, konkubenci), a ofiarami kobiety i dzieci.

W ankiecie znalazły się również pytania pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z przemocą w rodzinie oraz ofertę pomocy świadczonej osobom dotkniętym tym problemem. Uzyskane opinie prezentują poniższe wykresy.

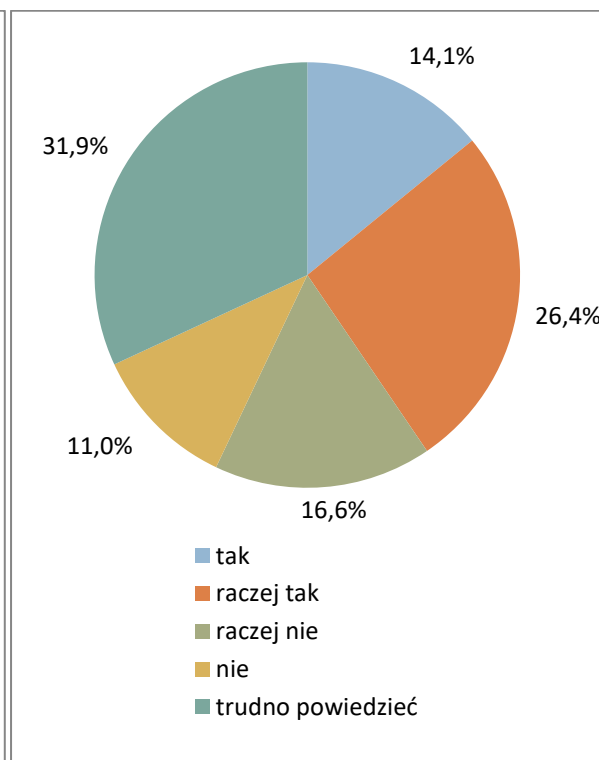
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

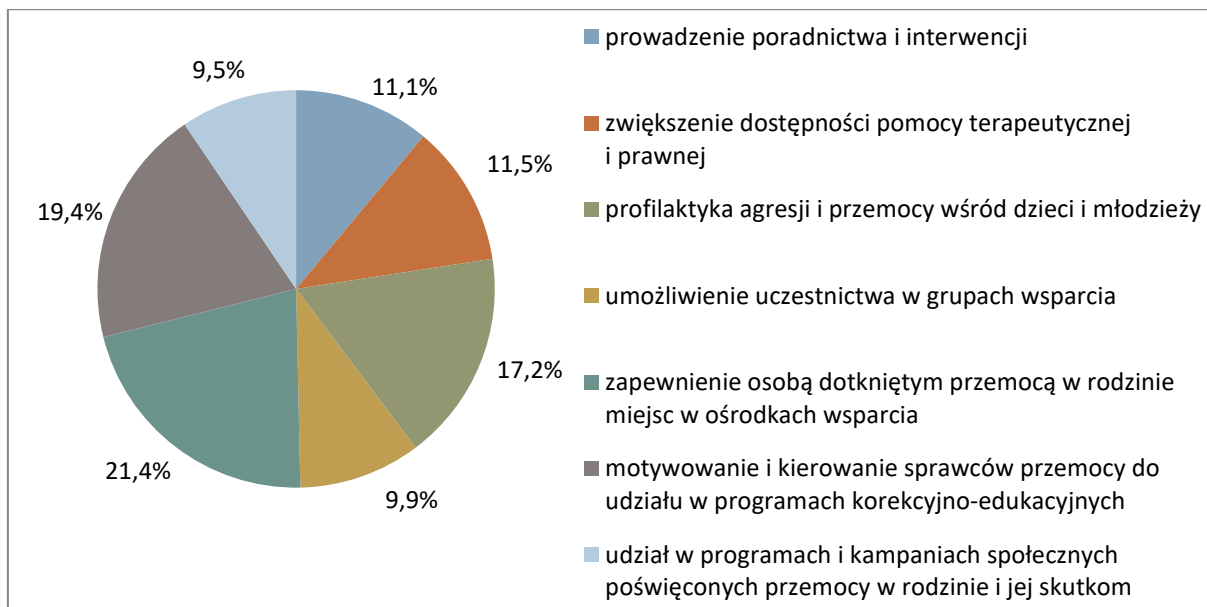
Większość badanych (łącznie 51,3%) dobrze lub bardzo dobrze oceniła prowadzoną w gminie działalność profilaktyczną związaną z problemem przemocy w rodzinie. Jednocześnie za dostateczną uznało ją 22,8% ankietowanych, a negatywną opinię w tej sprawie wyraziło 13% respondentów.

W przypadku oceny dostępnej w gminie oferty pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, większość badanych (łącznie 58,4%) odpowiedziało, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Jednocześnie blisko co czwarty ankietowany (24,8%) nie miał zdania na ten temat, a w sumie 16,8% respondentów przedstawiło negatywną opinię w tej sprawie.

Gorzej została oceniona oferta wsparcia dla sprawców przemocy w rodzinie. I tym razem największą grupę (łącznie 40,5%) stanowili ci, którzy stwierdzili, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odmienną opinię wyraziło łącznie 27,6% respondentów, a blisko co trzeci ankietowany (31,9%) nie miał na ten temat zdania.

Na koniec poproszono badanych o wskazanie działań, które byłyby najskuteczniejsze w walce z przemocą w rodzinie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (21,4%), motywować i kierować sprawców przemocy do udziału w programach

korekcyjno-edukacyjnych (19,4%) oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (17,2%).

3. POMOC I WSPARCIE DLA OSÓB I RODZIN DOTKNIĘTYCH PROBLEMEM PRZEMOCY W RODZINIE

W gminie Pakość oraz poza nią funkcjonuje kilkanaście podmiotów świadczących pomoc i wsparcie dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej. Są to: w Pakości – Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Pakość, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariat Policji, a także gminne placówki oświatowe i świetlice (Świetlica środowiskowa „Słoneczko” przy Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości, Świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej w Pakości, Świetlice opiekuńczo-profilaktyczne w Kościelcu i Radłowie, w Inowrocławiu – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz w Jaksicach – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Pomoc ofiarom przemocy świadczona jest również w ramach: Telefonów zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie (nr 533 999 820, (56) 659 13 99, 80 154 030), Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” (nr 22 668 70 00), Policyjnego Telefonu Zaufania ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (800 120 226), a także Terenowego Komitetu Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości

Pracownicy Ośrodka, realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, systematycznie monitorują rodziny, w których ten problem występuje, świadczą im wsparcie, informują o możliwości uzyskania pomocy, a także organizują szkolenia i warsztaty oraz biorą udział w kampaniach profilaktycznych.

W latach 2015-2018 liczba rodzin objętych przez OPS wsparciem z powodu przemocy w rodzinie ulegała wahaniom (7 w 2015 r., 14 w 2016 r., 5 w 2017 r., 8 w 2018 r.), podobnie jak liczba przebywających w nich osób (24 w 2015 r., 51 w 2016 r., 16 w 2017 r., 26 w 2018 r.). Ośrodek był odpowiedzialny za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Pakość, a także delegował do niego swoich pracowników.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Pakość

Zespół jest podmiotem, który pełni funkcję strategiczno-koordynującą, kształtującym lokalną politykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stwarzającym spójny system ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w jego skład oraz innych specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności przez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W skład Zespołu funkcjonującego w gminie wchodzi przedstawiciele instytucji i organizacji podejmujących w ramach swojej aktywności działania na rzecz ograniczenia tego zjawiska przemocy, a jego koordynatorem jest pracownik socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Pakości.

W latach 2016-2018 odbyły się odpowiednio 4, 5 i 4 posiedzenia Zespołu, a odpowiednio 80, 133 i 107 osób objęto pomocą w ramach odpowiednio 75, 83 i 108 posiedzeń grup roboczych. W 2018 roku pomocą w formie poradnictwa psychologicznego objęto 19 osób, poradnictwa prawnego – 9 osób, a poradnictwa socjalnego – 30 osób.

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Pakości

W ramach Punktu pomoc świadczą: psycholog, specjalista ds. uzależnień (narkotyki), specjalista ds. uzależnień (alkohol), a także działa grupa samopomocowa AA „Płomień”. W latach 2015-2018 liczba osób doznających przemocy, które zostały objęte wsparciem w Punkcie, ulegała wahaniom (33 w 2015 r., 62 w 2016 r., 101 w 2017 r., 64 w 2018 r.), a liczba osób stosujących przemoc w 2017 roku wzrosła ponad dwukrotnie w porównaniu z latami poprzednimi, a w 2018 roku blisko trzykrotnie spadła (po 6 w latach 2015-2016, 14 w 2017 r., 5 w 2018 r.).

Obecnie z ofertą pomocy w zakresie uzależnień i przemocy pracownicy Punktu wychodzą do środowisk wiejskich w ramach uruchamiania mobilnych punktów konsultacyjnych ds. uzależnień.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości

W latach 2015-2017 członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości kontaktowali się z odpowiednio 33, 62 i 101 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, odpowiednio 6, 6 i 14 osobami stosującymi przemoc oraz odpowiednio 21, 20 i 5 świadkami przemocy w rodzinie.

Wobec członków rodzin, w których dochodziło do przemocy, Komisja podejmowała następujące działania: prowadzenie rozmów interwencyjnych z osobami nadużywającymi alkoholu w związku ze stosowaniem przez nie przemocy (po 6 osób w latach 2015-2016, 14 w 2017 r.), prowadzenie rozmów z osobami doznającymi przemoc w celu zdiagnozowania sytuacji w rodzinie (33 w 2015 r., 62 w 2016 r., 101 w 2017 r.) oraz motywowanie dorosłych ofiar przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy (20 w 2015 r., 40 w 2016 r., 55 w 2017 r.).

Komisariat Policji w Pakości

Według danych Komisariatu Policji w Pakości, w latach 2015-2017 liczba przypadków przemocy odnotowanych na terenie jego działania zmniejszała się z roku na rok (140 w 2015 r., 96 w 2016 r., 43 w 2017 r.). Wśród nich najwięcej było przypadków przemocy psychicznej (58 w 2015 r., 43 w 2016 r., 17 w 2017 r.) i fizycznej (41 w 2015 r., 28 w 2016 r., 15 w 2017 r.).

W analizowanym okresie stale spadała liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” (59 w 2015 r., 45 w 2016 r., 21 w 2017 r.). Wśród nich więcej było formularzy wszczynających ww. procedurę niż dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwającej procedury (odpowiednio 36 i 23 w 2015 r., 29 i 16 w 2016 r., 14 i 7 w 2017 r.).

W gronie osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą (64 w 2015 r., 49 w 2016 r., 26 w 2017 r.) dominowały kobiety (59 w 2015 r., 43 w 2016 r., 21 w 2017 r.), z kolei wśród osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc (59 w 2015 r., 46 w 2016 r., 21 w 2017 r.) większość stanowili mężczyźni (57 w 2015 r., 44 w 2016 r., 19 w 2017 r.).

Liczba zatrzymanych osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie była niewielka (po 2 w latach 2015-2016, 1 w 2017 r.), z kolei liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowali przemoc w rodzinie pod wpływem alkoholu zmniejszała się z roku na rok (53 w 2015 r., 41 w 2016 r., 20 w 2017 r.).

Placówki oświatowe i świetlice

Diagnozowanie problemu przemocy oraz wspieranie rodzin nim dotkniętych (w tym pochodzących z nich dzieci) jest również wpisane w działalność funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, Świetlicy środowiskowej „Słoneczko” przy Ośrodku Kultury i Turystyki w Pakości, Świetlicy socjoterapeutycznej przy Szkole Podstawowej w Pakości oraz Świetlic opiekuńczo-profilaktycznych w Kościelcu i Radłowie. W 2018 roku ze Świetlicy środowiskowej „Słoneczko” korzystało 25 dzieci, ze Świetlicy socjoterapeutycznej przy Szkole Podstawowej w Pakości – 30 dzieci, a ze Świetlic opiekuńczo-profilaktycznych w Kościelcu i Radłowie – po 25 dzieci.

Świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości realizuje zadania profilaktyczno-wychowawcze, integracyjne, organizuje imprezy okolicznościowe i wypoczynkowe. Z kolei świetlice opiekuńczo-profilaktyczne w Radłowie i Kościelcu są placówkami wsparcia dziennego adresowanymi do dzieci z rodzin mających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych. Działalność placówek ma na celu integrację dzieci oraz ich rodzin ze środowiskiem oraz wykształcenie umiejętności zachowania się w środowisku. Dzieci otrzymują pomoc w nauce oraz organizację czasu wolnego.

Świetlica „Słoneczko” jest miejscem dziennego pobytu dla uczniów szkoły podstawowej, którzy wymagają wsparcia i pomocy w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Wychowankami świetlicy są dzieci pochodzące ze środowisk z zaburzoną strukturą rodziny. Najczęściej niezaradność rodziców w opiece i wychowaniu dzieci łączy z innymi dysfunkcjami: nadużywaniem alkoholu, zaburzeniami systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, bezrobociem, przemocą, problemem w pełnieniu ról rodzicielskich czy niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W placówce prowadzone są w szczególności następujące działania: sprawowanie opieki dziennej nad dzieckiem polegającej na wspomaganiu i uzupełnianiu niektórych funkcji rodziny, udzielanie indywidualnej pomocy

pedagogicznej w sytuacjach konfliktowych, kryzysach rodzinnych i szkolnych, udzielanie pomocy dydaktycznej, prowadzenie stałej pracy z rodziną dziecka i rodziny oraz podejmowanie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Inowrocławiu, realizując zadania powiatu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. opracowuje i realizuje programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Inowrocławiu

Przedmiotem działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej jest świadczenie bezpłatnej i anonimowej pomocy osobom, rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc ma na celu zapobieganie przejścia kryzysu w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Ośrodek świadczy pomoc ofiarom przemocy i innych przestępstw, w sytuacji kryzysów małżeńskich, rozwojowych i problemów wychowawczych, osobom, które straciły bliskich, pracę; ofiarom klęsk żywiołowych; osobom bezdomnym. Ośrodek w ramach udzielanego wsparcia zajmuje się poradnictwem prawnym, psychologicznym i pedagogicznym, interwencją kryzysową, psychoterapią indywidualną i rodzinną oraz organizuje spotkania grupowe dla ofiar przemocy i osób stosujących przemoc.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Jaksicach

Zadaniem Ośrodka jest udzielenie specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy domowej w zakresie interwencyjnym, prawnym, socjalnym i terapeutycznym służącej bezpieczeństwu i ochronie ofiar przemocy, czasowej izolacji od źródeł kryzysu oraz skutecznej i intensywnej pomocy interwencyjnej. Ośrodek m.in. zapewnia schronienie i ochronę ofiarom przemocy, udziela pomocy psychologicznej, medycznej i wsparcia, prowadzi grupy terapeutyczne i konsultacje wychowawcze.

Telefony zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie

Na terenie gminy działa telefon zaufania dla ofiar przemocy w rodzinie – 533 999 820. Ponadto gmina współfinansuje zadanie „Kujawsko-Pomorska Niebieska Linia” – Pogotowie dla

Ofiar Przemocy w Rodzinie w Toruniu, w ramach którego pomoc świadczą wykwalifikowani konsultanci, nad którymi merytoryczny nadzór sprawuje Biuro Wsparcia Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy. Numer telefonu (56) 659 13 99 dostępny jest codziennie, w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego w Toruniu, z kolei numer 80 154 030 dostępny jest każdego dnia, w godzinach 17⁰⁰-21⁰⁰. Ta ostatnia linia działa w ramach projektu „Niebieska Sieć”, polegającego na budowie sieci punktów pomocy ofiarom przemocy. W 2017 roku w jej ramach zarejestrowano i udzielono 261 nowych spraw osób indywidualnych, 606 porad prawnych, 564 porady psychologiczne, 383 konsultacje terapeutyczno-psychologiczne, 6 porad przez sieć Internet, 6 spraw prowadzonych przez kancelarię adwokacką oraz znaczną liczbę telefonów anonimowych.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, tel. 22 668 70 00

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” oferuje: pomoc psychologiczną i prawną, umożliwia skorzystanie z ogólnopolskiej poradni mailowej i ogólnopolskiej poradni telefonicznej, zapewnia dostęp do Ośrodka dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, prowadzi działania szkoleniowe i doradcze dla organizacji państwowych (m.in. Ministerstwa, Policji) oraz dla osób prywatnych, corocznie organizuje ogólnopolski konkurs „Policjant, który mi pomógł” oraz wydaje pismo „Niebieska Linia”.

Policyjny Telefon Zaufania ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (800 120 226).

Pod numerem telefonu 800 120 226 można uzyskać wsparcie w sytuacji przemocy w rodzinie. Specjaliści obsługujący linię udzielają informacji m.in. na temat procedury „Niebieskie Karty”.

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu zajmuje się ochroną praw i interesów dzieci, prowadzi działalność interwencyjną (Ośrodek Interwencji Kryzysowej), kontrolną i profilaktyczną, dba o prawidłowe stosowanie wobec dzieci dotyczących ich przepisów prawnych. W jego strukturze funkcjonują: Schronisko dla kobiet bezdomnych i kobiet z dziećmi oraz Ośrodek Mediacji Rodzinnej.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Pakość na lata 2019-2021 jest **zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w gminie poprzez udzielanie pomocy osobom nim dotkniętym oraz oddziaływanie na osoby stosujące przemoc**. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.			
Cel: operacyjny 1.: Poszerzenie wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie.			
zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, OPS, zespół interdyscyplinarny, placówki oświatowe, oraz Policja	2019-2021	liczba opracowanych diagnoz, liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie
2. Prowadzenie lokalnych kampanii społecznych poświęconych problemowi przemocy w rodzinie.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, OPS oraz zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media i organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba lokalnych kampanii społecznych
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie prowadzenia w gminie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, OPS oraz organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe	2019-2021	liczba podjętych inicjatyw, liczba osób, którym udzielono informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna – zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel: operacyjny 2.: Poprawa jakości działań profilaktycznych.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Prowadzenie poradnictwa, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie oraz w stosunku do grup ryzyka, np. małoletnich w ciąży.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, zespół interdyscyplinarny, OPS, placówki oświatowe, oraz zakłady opieki zdrowotnej	2019-2021	liczba placówek prowadzących poradnictwo, liczba osób, którym udzielono porady, liczba programów, liczba wizyt patronażowych prowadzonych przez położne podstawowej opieki zdrowotnej.
2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży działań profilaktycznych z zakresu agresji i przemocy, m.in. w ramach szkolnych programów profilaktycznych.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, specjaliści, przedstawiciele GKRPA, OPS-u, Policji	2019-2021	liczba dzieci objętych działaniami profilaktycznymi z zakresu agresji i przemocy

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Rozwój infrastruktury służącej udzielaniu pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami wchodzącymi w jej skład.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Kontynuowanie działalności interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA i placówek oświatowych, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej, Policji, organizacji pozarządowych i kuratorzy sądowi	2019-2021	liczba posiedzeń zespołu, liczba osób objętych pomocą zespołu, liczba posiedzeń grup roboczych, liczba osób objętych pomocą grup roboczych

2. Kontynuowanie działalności i rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie Punktu Konsultacyjnego	samorząd gminy, w tym Punkt Konsultacyjny.	2019-2021	zakres i rodzaj świadczonych usług, liczba osób objętych wsparciem
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	samorząd gminy, OPS, podmioty i organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba zleczanych lub wspólnie realizowanych projektów

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 2.: Upowszechnianie informacji i prowadzenie edukacji w zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, zespół interdyscyplinarny, OPS, placówki oświatowe, oraz zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media i organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych, liczba lokalnych kampanii społecznych
2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie.	samorząd gminy, w tym GKRPA, Punkt Konsultacyjny oraz OPS.	2019-2021	liczba zajęć dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, liczba osób uczestniczących w zajęciach

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 3.: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie dostępu do pomocy w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, Punkt Konsultacyjny, GKRPA, OPS, zespół interdyscyplinarny, samorząd powiatowy, w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej, oraz zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe, w tym Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Inowrocławiu	2019-2021	liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego
2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, OPS oraz samorząd powiatowy, w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	2019-2021	liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w ośrodkach wsparcia oraz interwencji kryzysowej
3. Tworzenie i zwiększanie zakresu działania lokalnych telefonów zaufania, interwencyjnych lub informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	samorząd gminy, w tym OPS i organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba telefonów zaufania, czas dostępności telefonów, liczba rozmów i interwencji
4. Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez tworzenie odpowiednich warunków do przesłuchiwania dzieci i dorosłych osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	samorząd gminy, w tym OPS, Policja i organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba przyjaznych pokoi przesłuchań, liczba przesłuchanych dzieci i dorosłych

<p>5. Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.</p>	<p>samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej i Policji</p>	<p>2019-2021</p>	<p>liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie.</p>
<p>6. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.</p>	<p>samorząd gminy, w tym OPS, samorząd powiatowy, organizacje pozarządowe</p>	<p>2019-2021</p>	<p>liczba programów terapeutycznych, liczba osób uczestniczących w programie terapeutycznym, liczba osób, które ukończyły programy terapeutyczne, liczba grup terapeutycznych, liczba grup wsparcia.</p>
<p>7. Tworzenie warunków umożliwiających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych.</p>	<p>samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, OPS</p>	<p>2019-2021</p>	<p>liczba opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania, liczba przyznanych mieszkań socjalnych</p>

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Cel operacyjny 4.: Monitoring skuteczności działań pomocowych.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA i OPS	2019-2021	liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie, liczba osób, które w wyniku oddziaływań nie powróciły do stosowania przemocy w rodzinie

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy pomiędzy podmiotami je realizującymi.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Rozpowszechnianie w gminie baz danych oraz informatorów na temat podmiotów realizujących ofertę dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, OPS	2019-2021	umieszczenie informatorów na stronie internetowej gminy do dnia 15 sierpnia każdego roku

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
Cel operacyjny 2.: Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”.	samorząd gminy, w tym przedstawiciele OPS-u, GKRPA, placówek oświatowych, zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, oraz przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej i Policji	2019-2021	liczba sporządzonych Niebieskich Kart oraz liczba rodzin nimi objętych, liczba spraw zakończonych w wyniku ustania przemocy w rodzinie oraz braku zasadności podejmowania działań, liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy
2. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji z Policją, kuratorską służbą sądową i innymi służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.	samorząd gminy, w tym OPS oraz Policja, kuratorska służba sądowa	2019-2021	liczba przekazanych Policji lub kuratorom sądowym informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy

			w rodzinie przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc
3. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-educacyjnych i terapii.	samorząd gminy, w tym GKRPA i OPS	2019-2021	liczba osób, które zmotywowano do udziału w programach i terapii

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel operacyjny 3.: Realizowanie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Opracowanie, realizacja i badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	samorząd gminy, w tym Urząd Miejski, GKRPA, OPS, oraz organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, liczba osób uczestniczących w programach oraz tych, które ukończyły program, liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu programów powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie.

Obszar 4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 1.: Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

zadania	realizatorzy/partnerzy	czas realizacji	wskaźniki monitoringowe
1. Zapewnienie osobom pracującym bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc wsparcia w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.	samorząd gminy, w tym OPS, samorząd powiatowy, samorząd wojewódzki, organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Pakość na lata 2019-2021 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- ze środków samorządu wojewódzkiego,
- z dotacji z budżetu państwa,
- z programów rządowych z zakresu przeciwdziałania przemocy we rodzinie,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz funduszy norweskich,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2019 roku przewidziano w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Pakości (w Rozdziale 85205) środki finansowe w wysokości 5.038 zł. Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą również finansowane ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2019-2021 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Miejskiej.

VI. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Pakość na lata 2019-2021 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami. Poniżej zaprezentowano propozycję projektów przygotowanych w trakcie prac nad dokumentem przez przedstawicieli funkcjonujących w gminie instytucji i organizacji).

Projekt 1.

nazwa projektu	Rodzinny Piknik „Stop przemocy”
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju”.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości, ▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości, ▪ Ośrodek Kultury i Turystyki w Pakości, ▪ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości, ▪ Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości, ▪ Komisariat Policji w Pakości.
cele projektu	Promowanie właściwych wzorców rodzicielskich i akceptowanych społecznie postaw poprzez wspólną, rodzinną zabawę.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy, w szczególności pochodzący ze środowisk, w których występuje przemoc lub podejrzenie tego zjawiska.

Projekt 2.

nazwa projektu	Rodzina bez przemocy
wnioskodawca projektu	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości, ▪ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ▪ Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju”.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa relacji w rodzinach dotkniętych lub zagrożonych przemocą, ▪ wypracowanie właściwych wzorców rodzinnych i środowiskowych, ▪ udział w warsztatach profilaktycznych wspierających kompetencje rodzicielskie.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy, w szczególności pochodzący ze środowisk, w których występuje przemoc lub podejrzenie tego zjawiska.

Projekt 3.

nazwa projektu	Punkt Poradniczo-Konsultacyjny dla Sprawców i Ofiar Przemocy
wnioskodawca projektu	Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju”.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kuratorski Zespół Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Inowrocławiu, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
cele projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wsparcie dla osób (kobiet, dzieci) doświadczających przemocy w rodzinie – warsztaty wyjazdowe, ▪ konsultacje dla sprawców przemocy, ▪ wsparcie psychologiczne dla ofiar przemocy.
beneficjenci projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osoby doświadczające przemocy w rodzinie, ▪ sprawcy przemocy.

Projekt 4.

nazwa projektu	Gminny System Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie
wnioskodawca projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Pakość, ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakości.
partnerzy w realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pakości, ▪ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ▪ Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci, Młodzieży i Rodziny „Kraina Rozwoju”, ▪ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Pakości, ▪ Szkoła Podstawowa im. Ewarysta Estkowskiego w Pakości, ▪ Komisariat Policji w Pakości.
cele projektu	Wypracowanie modelu wsparcia dla osób doświadczających przemocy poprzez zapewnienie dostępu do terapeutów, w tym psychologów, psychiatrów, pedagogów, prawników.
beneficjenci projektu	Mieszkańcy gminy, w szczególności pochodzący ze środowisk, w których występuje przemoc lub podejrzenie tego zjawiska.

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring Programu dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jego ewaluacji, która dotyczy oceny efektów wdrożenia wyznaczonych zadań.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu. Sprawozdanie zostanie sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Czy w Pani/Pana najbliższym otoczeniu występuje zjawisko przemocy w rodzinie?	12
Wykres 2. Jakie rodzaje przemocy w rodzinie najczęściej występują w gminie?	12
Wykres 3. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie	13
Wykres 4. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie?	14
Wykres 5. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	14
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?	15
Wykres 7. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca? ..	15
Wykres 8. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie w gminie jest wystarczająca?	15
Wykres 9. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?	16